

Vpliv vladnega dolga, menjalnega tečaja in drugih makro-ekonomskih spremenljivk na bruto domači proizvod na Hrvaškem

Yu Hsing

Z uporabo analize skupnega povpraševanja/skupne ponudbe in osredotočanjem na četrtletni vzorec med 2000Q4–2015Q4 članek ugotavlja, da je hrvaški bruto domači proizvod (BDP) pozitivno povezan z vladnim dolgom kot odstotkom BDP med 2000Q4–2008Q4, realno ceni-tvijo kune, realno ceno delnic, realnim nemškim BDP, realno ceno nafte in realnimi dohodki ter da nanj negativno vplivajo vladni dolg kot odstotek BDP med 2009Q4–2015Q4, realne obrestne mere in pričakovane stopnje inflacije. Dinamičen odnos med realnim BDP in vladnim dolgom kot odstotkom BDP kaže na to, da je treba pri zasledovanju ekspanzionistične makronekomske politike v prihodnosti začeti izvajati finančno disciplino.

Ključne besede: menjalni tečaj, vladni dolg, cena delnic, cena nafte, realni dohodki

Klasifikacija JEL: F31, E62

Managing Global Transitions 14 (3): 223–231

Porast izmenjav med posrednimi in neposrednimi davki v južni Afriki: dokazi iz modela STR

Andrew Phiri

Davčni sistem tvori hrbtenico delovanja južnoafriških fiskalnih avtoritet in nedavno se je pojavilo vprašanje, ali spremembe obstoječe davčne strukture lahko promovirajo gospodarsko rast. Z uporabo četrtletnih podatkov iz 1990Q1 in 2015Q2 je pričujoča študija raziskovala učinke posrednih in neposrednih davkov na južnoafriško gospodarsko rast, pri čemer je uporabljala nedavno oblikovan model enostavnega regresijskega prehoda (model STR). Naše ugotovitve kot optimalnega identificirajo 10,27-odstoten davek pri razmerju posredne davčne rasti, pri čemer so pod to stopnjo posredni davki pozitivno povezani z gospodarsko rastjo, medtem ko so neposredni davki negativno povezani z rastjo. Nad optimalno davčno stopnjo obdavčitev nima nobenega pomembnega odnosa z gospodarsko rastjo. Zato predlagamo, da politiki večjo obremenitev prenesejo na posredne davke, pri čemer poskrbijo, da porazdelitev posrednih davkov pri gospodarski rasti ne preseže 10,27-odstotnega praga.

Ključne besede: neposredni davki, davek na dodatno vrednost (DDV), optimalni davek, gospodarska rast, Južna Afrika, model enostavnega regresijskega prehoda (model STR)

Klasifikacija JEL: C22, C51, H21, H30, O4

Managing Global Transitions 14 (3): 233–250

Določilnice kapitalske strukture majhnih in srednjih podjetij na Hrvaškem

Nataša Šarlija in Martina Harc

Večina raziskav kapitalske strukture temelji na dveh teorijah, teoriji glavnega toka (TOT) in teoriji vrstnega reda (POT). Raziskati želimo, katera teorija deluje bolje v določenih pogojih, in identificirati ključne določilnice, ki vplivajo na kapitalsko strukturo podjetij. Vendar pa v različnih državah kot pomembne identificiramo različne določilnice z nasprotnimi odnosi do finančne moči. Poleg tega je večina drugih raziskav osredotočena na našeta podjetja. Cilj pričujočega članka je analizirati kapitalsko strukturo majhnih in srednjih podjetij na Hrvaškem skozi analizo temeljnih določilnic kapitalske strukture. Raziskava je bila izvedena s pomočjo podatkov 500 hrvaških majhnih in srednjih podjetij v obdobju 2005–2011. Na zbir neuravnoteženih panelnih podatkov nanesemo linearno regresijo. Vpliv določilnic na finančno moč je ocenjen s pomočjo statičnega panelnega modela z naključnim učinkom in s fiksno oceno učinka. Analiziramo štiri glavne določilnice kapitalske strukture: rast, velikost, dobičkonosnost in osnovna sredstva. Rezultati te raziskave podpirajo teorijo vrstnega reda in potrjujejo, da so hrvaška majhna in srednja podjetja primarno financirana iz notranje ustvarjenih sredstev, ki vplivajo na dobičkonosnost, rast, osnovna sredstva in velikost podjetja.

Ključne besede: kapitalska struktura, določilnice kapitalske strukture, teorija glavnega toka, teorija vrstnega reda

Klasifikacija JEL: C23, C51, F36, G32

Managing Global Transitions 14 (3): 251–266

Določilnice zmogljivosti farmacevtske industrije v Nigeriji

Wakeel A. Isola in Ekundayo Peter Mesagan

Pričujoča študija se osredotoča na odnos med strukturo tržišča, učinkovitostjo in zmogljivostjo nigerijske farmacevtske industrije. Za določitev učinkovitosti industrije uporablja tržni delež in operativno učinkovitost, za izmero zmogljivosti premoženjsko davčno napoved, za izmero strukture tržišča Herfindahl-Hirschmanov indeks. Poleg tega so

bili v raziskavi kot nadzorna spremenljivka uporabljeni zasluzki na delež. Podatki so bili pridobljeni preko Nigerian Stock Market Factbook, in sicer za obdobje od leta 1996 do 2010. Pri ocenjevanju podatkov je bila uporabljena tehnika panelno navadnih najmanjših kvadratov. Tekom raziskave so rezultati tako fiksnih kot naključnih učinkov jasno pokazali, da hipoteza učinkovitosti v primeru nigerijske farmacevtske industrije ne drži. Namesto tega so pokazali, da je struktura tista, ki določa zmogljivost. Študija posledično predlaga, da mora zvezno ministrstvo za zdravje vzpostaviti nujne strukture, da bi se povečala zmogljivost lokalnih farmacevtskih podjetij za proizvodnjo v državi potrebnih količin in kakovosti zdravil. Predlagali smo tudi, da bi bilo treba trud usmeriti v popolno preprečitev uvoza ponarejenih zdravil v farmacevtski industriji.

Ključne besede: učinkovitost, struktura-postopek-zmogljivost, farmacevtska industrija, Nigerija

Klasifikacija JEL: L1, D4

Managing Global Transitions 14 (3): 267–282

Multinacionalna podjetja (MNES) iz Poljske: pregled obstoječih raziskav

Piotr Trąpczyński

Cilj pričujočega članka je ponuditi pregled trenutnega stanja na Poljskem izvajajočih se empiričnih raziskav nastajajočih multinacionalnih podjetij (EMNES). Pregled empiričnih študij kaže, da so bila prva raziskovalna prizadevanja že izvedena, in sicer z namenom, da razvozljajo motivacije, geografske vzorce, načine delovanja in prednosti glede virov. Za podjetje specifični viri so pomembna določilnica internacionalizacije in učinkov njene zmogljivosti. Glavni FDI projekti poljskih podjetij se nahajajo v sosednjih državah, kar kaže na še vedno omejen razpon mednarodnih operacij nastajajočih MNES. Naša raziskava pretežno ponovi deskriptivno statistiko in kot taka ne prispeva k razumevanju razmerij med motivi, strategijami in učinki poljskih EMNES. Prihodnje študije bi morale temeljiti na večjih vzorcih in bolj izpopolnjenih oblikah raziskav, s čimer bi omogočile normativne prispevke, še posebej v odnosu na tekmovalne učinke tujih širitev.

Ključne besede: neposredne tuje investicije, pregled literature, nastajajoče multinacionalke, srednja in vzhodna Evropa

Klasifikacija JEL: F21, F23

Managing Global Transitions 14 (3): 283–306